

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe o lună . 2 "

Nr. de Duminică
Pe un an . 4 Cor.
: Pentru România și :
America . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA :
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscrise nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Iredentism unghuresc în România.

Corul unghuresc din București a fost primit cu entuziasm în Budapesta. Presa unghurescă din capitală salută în mod călduros pe »frații smulși dela sânul mamei«, pe cei cari sunt »sânge din sângele nostru«, și alte fraze frumoase.

Să nu ne oprim asupra notei de ironie ce rezidă în faptul că unghurii din București sunt primiți cu aceste frumoase fraze tocmai din partea acelor gazetari cari au în vinele lor sângele cel mai puțin înrudit cu al oaspeților din București.

Să nu stăruim nici asupra situației comice că în glasul unora din ziarele din Budapesta se deslușește în același timp o notă de miță pentru »sărmanii« frați din România, atât de »sărmani«, încât nu mai vor să se întoarcă din țara »balcanică« unde s'au pripășit.

Dar să rezistăm ispitei de-a zeflemisi acest prilej de întâlnire dintre un fel de »frați« și alt fel de »frați«, unii »unghuri«, ceilalți și mai »unghuri«, unii »nenorociți« și alții ducându-o în huzur și bogda-proste pentru înțeleapta cărmuire care se îngrijește ca să nu plece toți cetățenii țării în America ci numai câți încap pe vapoarele lui Cunard-Line, cel mult două sute de mii într'un an.

Tocmai la țanc ne vine o carte a unui scriitor unghur, apărută zilele trecute. Titlul ei e »Schiză istorică a coloniilor unghurești în

România« și e scrisă de P. C. Auner. După autorul acestei cărți, dl Auner, curentul de poporație unghurescă ar fi început să curgă încă dela 1211 trecând crestele Carpaților spre Moldova, Valea Siretului și a Trotușului sunt locurile unde unghurii s'au așezat mai cu seamă. Dar vijeliile războaielor turcești au nimicuit coloniile acestea, odată mari și bogate. În anul 1741 numărul unghurilor trăind în Moldova abia mai e de 5000 și această rămășiță s'ar fi pierdut cu siguranță dacă nu s'ar fi scurs din nou prisosul de poporație săcuiască spre Moldova. Pela 1830 unghurii au atins iarăși cifra de vre-o 50.000 de suflete. De atunci colonizarea a încetat.

Este deci cert chiar după scriitorul unghur, că aproape toți unghurii din Moldova sunt veniți de cel mult 100—150 de ani în țară. Nu poate fi vorba deci de o poporație unghurescă străveche și băștinase care să reclame drepturi istorice pe pământul Moldovei. Unghurii din județele Roman și Bacău nu formează, ca românii din Ungaria un bloc de poporație străveche și autohtonă, și compactă și nu pot reclama nici prin trecutul nici prin puterea lor numerică, economică sau culturală vre-un drept politic ca un factor de ordin constituțional. Ei sunt și rămân o enclavă, un ostrov, sau mai bine un șir de ostroave mărunte. La ei nu poate fi vorba de o viață politică și culturală deosebită, căci deși au conștiință unghurescă, ei n'au sentimente politice unghurești, înțelegând prin asta partea militantă a vieții lor sufletești.

Dar afară de ciangăii din Moldova, tră-

iește în Muntenia un număr de unghuri veniți mai de curând, în cele din 3—4 decenii din urmă. În deosebire de ciangăii ei nu sunt o poporație rurală ci locuiesc împreună prin orașele București, Craiova, Turnu-Severin, Ploești, Pitești, Buzău, Galați, Brăila, etc., O mare parte din ei au devenit cetățenii țării românești, pe când ceilalți au păstrat legăturile lor de cetățenie cu țara unghurescă.

Este evident, că întreaga poporație unghurescă din România se alcătuește din venetici răzleți fără o conștiință solidară, fără năzuinți colective și mai ales fără rădăcini istorice. Cu toate acestea în timpul din urmă avem semne vădite de năzuinți iredentiste între unghurii din Moldova și din Muntenia.

Mișcarea a început acum sunt câțiva ani. Pe atunci episcopul Ardealului Majláth cu prilejul unei vizitațiuni a trecut granița Moldovei prin trecătoarea Oituzului și a vizitat mai multe sate unghurești din valea Oituzului. În biserica din Grozești, (jud. Buzău) sat mare pe jumătate unghuresc, episcopul a găsit de cuviință ca în fața autorităților prezente neștiutoare de limbă unghurescă, să predice de pe amvon unghurilor iubirea limbii și patriei unghurești.

El le-a spus că *Dumnezeul unghuresc* (a magyarok istene) *nu îi va uita și îi va ajuta să ajungă o soartă mai bună.*

Știrile acestea nu pot fi desmintite, căci martori oculari, români din Ardeal, le vor putea confirma oricând.

Atâta însă nu ajunge.

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Gronică feminină.

De Marilina Bocu.

Cum trebuie să iubim.

În cuvântul iubirii, găsim cea mai suavă notă, a melodiei cântului sufletesc. Instrunată pe coardele duioase ale harpei fermecătoare sau pe acele line și moi ale măestrei lyre, ea vibrează adânc și puternic cel mai dulce tremurat, cel mai catifelat tril, răsunând în eon armonios, ce pătrunde, învalue și ridică ființa omenească la înălțări din cari scânteiază inspirațiile fericirii.

Iubirea, stăpânitoare pură a tuturor simțurilor ce se frământă învăjbite în firea omului, intrupează încarnarea binelui, a frumosului și a curatului. Ea creiază însușirile bune, ea ajută a sporii puterile de unde izvoresc avânturile mari, pornirile către adevăr și lumină și din sursele ei se limpezește claritatea îndemnarilor alese, cristalizând lutul pietros din care se cioplește relieful ciselate ale calităților prețioase.

Iubirea în sine e talismanul b'nefăcător ce apără inimile de patimile ce ne pândesc amenințător în cele răspântii ale vieții.

În taina misterelor sufleteste, iubirea e facla călăuzitoare ce spintecă besna reielor instincte, crôind cărare luminoasă, sprijinind pașii, întărind statornicia.

Cel ce iubeste are în sine încarnată bunătatea ori, dacă toți oamenii ar fi capabili de iubire

s'ar pași cu mai puțină șovăire către deslegarea problemei fericirii noastre.

Nimeni însă nu vrea să-și recunoască sărăcia acestui simțământ. În miragiul unor biete înflăcărări șubrede cari se nasc ca să trăiască în agonie, fiecare are pretențiunea să creadă că iubeste. Și une-ori simularea simțirii acesteia îmbracă astfel de forme încât la un moment dat oricine se poate ului. De acolo presupuneri false, înșelări proprii, nedumeriri și greșeli fatale. Dacă fiecare s'ar sili să fie, dacă nu mai riguros, dar cel puțin mai cinstit, în aprecierea simțământelor sale proprii, s'ar înlătura multe ciocniri sufleteste și pe nesimțite s'ar mai micșoră măsura culminantă a egoismului predominant.

Poate fi iubire aceea, când admitând că o simți pentru părintele tău, îl poți lăsa uitării ani de zile ori nici nu alergi chiar de îl știi în pericol? Îți iubești soțul, dar îl poți neglija în toate împrejurările, chiar și în boală.

Îți iubești copilul, te îngrijește puțin însă, felul educației sale, rostul faptelor și felului său de train.

Și tot așa îți iubești prietenii, dar te costă prea puțin ori nu te doare de loc dacă ei sunt vrăjmășiți chinuți ori amăriți.

Nenorocit simțământ acela ce se aseamănă celui adevărat, dar minte, înșală și înjosește în tot chipul. Cine crede că iubeste dar stă la îndoială a face binele, a mulțumi, a ajuta sau a mângâia obiectul sentimentului său, vrea să copere într'un fel ceva mai puțin ordinar, înjosoarea dragoste pentru ființa sa proprie. Egoismul, care semănat de un defect sufletesc, crește și i-a proporții de-

zastroase printr'o educație neglijată. Aceasta survine în mod nefericit de altfel, căci lipsiți fiind de adevărata iubire în casa părintească, continuăm a crește indiferenți reci și cinici față de toate sensibilitățile; atunci, sterpi de orice căldură sentimentală, rușinați de exemplele bune, alergăm a simula cel puțin aparent iubirea, crea-tore de bine și frumos.

În felul acesta niciodată nu putem cunoaște adevărata mulțumire sufletescă, satisfacția dărnicilor inimoase cari abund acolo unde există iubire.

Copilul, începând să simtă tot ce e în jurul lui e asemeni unei plăci fotografice.

Sufletul lui, foarte sensibil diferitelor senzații și emoțiuni, expus variatelor împrejurări și întâmplări primește toate impresiile obiectelor exterioare și faptelor diverse, sub forma imaginilor întoarse.

E rolul părintelui și numai al lui ca să-i deslușească rostul adevărat și obiectiv al totului înconjurător. Procedând cu fineță trebuie să se trezească în sufletul lui asemănări, cari bine și nimerit potrivite să influențeze direct asupra simțurilor sale nedefinite încă. Astfel ca orice impresie imprimată în spiritual lui să închege în suflet simțirea naturală a iubirii curate, desinteresate. Crescuți de mici în atmosfera caldă a iubirii, ajunși în putere de a ne judecă, simțind tot atât de cald, suntem în stare a îndură toate asprimile vieții fără a fi desarmați sufleteste, pentru că știm să iubim.

Un trandafir ce te înghimpă rămâne tot atât de frumos dacă știi să îi la el. Și dacă ne-am

Văzând că puținii unguri răsfirați prin Moldova cu timpul se vor pierde, contopindu-se cu populația românească, guvernul a hotărât înființarea unor școli ungurești pe lângă graniță. Aceste școli, având și internate, au fost împoporate cu copii aduși din Moldova de către emisarii guvernului unguresc. Cea dintâie școală de acest fel s'a înființat în comuna Brețcu din comitatul Treiscaune. Anul școlar trecut au fost crescuți aici vre-o 40—50 de copii de ciangăi.

Scopul guvernului unguresc este evident; el vrea să strecoare pe încetul și în tăcere o nouă conștiință în sufletele ungarilor din România. El vrea să formeze o populație ungurească puternică, conștientă, însuflețită de acelaș sentiment, sentimentul dragostei pentru patria ungurească și acelaș ideal: idealul Ungariei mari care subjugând țările învecinate să restabilească vechea împărăție ungurească până la marea-neagră.

Oricine vede că guvernul unguresc a început aici o muncă de subminare a României. Pe ascuns și fără a se prinde de veste el vrea să infiltreze în inimile supușilor României sentimente și aspirații potrivnice patriei lor, făcându-i credincioși unei noi patrii.

Și la lumina acestor fapte înțelegem și cuvintele oratorului ungar din București, dl Rottár Emil, rostite la statuia lui Petőfi în Budapesta. Noi ungurii din România am venit aici, a spus, ca să dăm dovezi de patriotismul nostru. Oratorul a făcut făgăduință că ungurii din România vor păși pe veci focul sfânt al dragostei lor pentru patria ungurească.

Drept dovadă a depus o cunună de lauri la picioarele celui mai mare poet ungar.

Să nu uităm că între cei de față au fost și supuși români cari astfel au făcut declarații de patriotism unguresc.

Nu am tăgăduit niciodată ungarilor din România dreptul de a-și păstra limba lor. Adesea am relevat cu simpatie toleranța cea largă a guvernului românesc pentru societă-

țile și școlile ungurești din România, arătându-le guvernului nostru ca pildă de adevărat liberalism. Dar fenomenele din timpul din urmă trebuie privite sub alt raport. Se vede, că avem în fața noastră o mișcare nouă iredentistă a ungarilor din România, ațâțată și alimentată de însuși guvernul unguresc. După vechea tactică a apărării prin atac, guvernul unguresc are însă tupeul de a ne acuză pe noi de iredentism românesc pentru a-și ascunde propriile sale agitații iredentiste.

Atragem atențiunea guvernului românesc asupra acestor fapte.

Rezoluțiile adunării din Boroșineu.

Cu prilejul dării de seamă a d-lui dr. Ioan Suciu, deputatul Boroșineului, care, precum am raportat ieri, s'a ținut Duminecă în Boroșineu, adunarea a adoptat următoarea rezoluție:

»Adunarea întrunită la 16 August în Boroșineu pentru a asculta darea de seamă a deputatului cercului, votează neclintită încredere deputatului său și partidului naționalităților din parlament, cere printr'o adresă la Cameră, inarticularea cât mai grabnică a sufragiului universal, nefalsificat, egal, secret, comunal și cu prezentarea acestei adrese însărcinează pe deputatul său dl Ioan Suciu«.

S'a trimis apoi din adunare următoarea telegramă omagială:

Cabinetul Majestății Sale Impăratului
Ishl.

Fii poporului român din Ungaria adunați în Boroșineu depun la treptele Inaltului Tron expresiunea neclintitei lor credințe și a celui mai profund omaj.

Consiliu de ministrii comun. Din Viena se anunță: În 19 August va avea loc un consiliu al ministrilor afacerilor comune prezidat de baronul de Aehrenthal. La acest consiliu vor lua parte și prim-

ministrii celor două state. Se va discuta proiectul budgetului comun pe 1909. Cu aceasta ocaziune ministrul de externe comun va referă despre evenimentele din Balcani și se va hotărî declarația ce se va face în delegațiuni referitor la schimbarea regimului în teritoriile ocupate. E verosimil că se va discuta și chestiunea convenției comerciale cu Serbia.

Izbânda slovacilor la Rosenberg. Orașul Rosenberg (com. Liptan) unul din cele mai puternice centre politice și economice ale slovacilor (alături de marea fabrică textilă jidovească, sunt cinci fabrici slovacești) patria părintelui Hlinka, a fost declarat din comună rurală în comună urbană. Duminecă au fost pentru întâia oară alegerile pentru consiliul comunal și s'au isprăvit cu izbânda slovacilor. Au fost aleși în consiliul comunal 23 de slovaci și numai 17 unguri. Ungurii au contestat alegerea a șapte inși dintre slovaci. Firește, pentru că tocmai șapte fac majoritatea slovacilor.

Reforma electorală. Guvernul desminte pe calea biroului telegrafic maghiar informațiile lansate de ziarul »Neues Wiener Tagblatt« ca purcese dela un bărbat de stat bine introdus în tainele reformelor electorale elaborate de contele Andrássy. Aceste informații — scrie M. T. I. — cari desvălesc amănunte cu privire la proiectele de reformă, sunt întemeiate pe combinații luate din vânt și nu corespund reformelor elaborate de ministrul de interne.

Lucru ce-l prevăzusem noi în entrefiletul nostru de ieri. Comunicatul guvernului nu desminte însă și informația că Maiestatea Sa ar fi acordat deja sancțiunea prealabilă proiectelor lui Andrássy. La ce să-și desvălească singur călcâiul achileic?

Sârbii în contra Austro-Ungariei. Din ținuturile sârbești, vine știrea, că pretutindeni sârbii se agită în contra situațiunei bosniacilor. Presa sârbească din Belgrad mai ales, e foarte violentă și cere presei de aici, prin demersuri particulare, să ceară libertate și pentru locuitorii Bosniei.

învățat de mici a iubi pădurea cu florile și sălbăticiunile ei, câmpul cu lanurile, ogorul cu vitele, munții cu stâncile și văile cu prăpăștiile, — de știm să nu cărtim când în locul cerului înstelat, vedem plumbul norilor cu focul trăsnetelor, apoi inima noastră va ști cuprinde în chip sublim afecțiunile adevărate, ce nasc din netăgădnita, imperioasa necesitate de a iubi, dor, ce se naște odată cu ființa.

Rupți trup și suflet din părinții cari ne-au dat viață cum nu i-am cinsti cu sfințenia adorării? Căci ori cum i-ar întoarce de vitreg soarta, iubirea părinților pentru copii rămâne unică, pentru un părinte lumea toată nu prețuiește copilul său. Părinților noștri li-se datorește cel mai puternic și mai nestrămutat avânt al dragostei noastre. Dacă e firească puterea netăgădnită a iubirii copilului pentru părintele său e și adevărat că dragostea aceasta nu împilează nici vorbe, nici fapte nici calități alese. Pentru aceia graiul dorului copilului după părinți, așa necăutat și spontan cum este totdeauna, rămâne totuși cel mai dulce viers din cântul iubirii.

Alături de splendidele versuri ale neuitatului Eminescu, cântându-și mama, atât de duos în geniul lui, acciași gingașie o poți găsi și în grosolanele rânduri ale vre-unui biet soldat trimițându-și multă sănătate la părinți, dar grăind prin slovele ce leg dorul nepotolit de acasă, aceleași lacrimi dragăstoase, acciași induioșare atințătoare.

Când vremea ne smulge de lângă sânul ocrotitor al mamei, tainele inimei noastre ne desvăluie un nou avânt. Este Amorul. Sbuenind aproape

cu acciași intensitate forma iubirii acesteia se pare a fi mai puternică decât oricare alta. Inspirat, complex și capricios Amorul se zice că e o suferință... un lung prilej pentru durere... cum zicea nemuritorul poet.

O durere necesară însă, inexorabilă, căci fără iubirea aceasta, traiul oamenilor ar fi un haos.

O femeie nici odată nu trebuie să se căsătorească fără a-și iubi soțul. Numai iubindu-se mult, doi soți pot întocmi o casnicie de dorit. Vieața ne împedecă aspru și cu multe greutate, de nu ne-am iubi unii pe alții ce s'ar alege de tot rostul ei? Educate cu suflete iubitoare tinerele fete vor păși pragul căsniciei numai atunci când înboldul inimei le va grăi împlinirea pornirii.

Căci nu se cere a iubi o zi, două, un timp anumit. Iubirea în căsnicie este dragostea gingașe înlanțuită cu flacăra Amurului din cari răsar apoi lăstarii devotamentului și abnegației unde înflorește prietenia armonioasă și cresc laurii jertferei de sine și a sacrificiului.

Lacrimi nu cere amorul, dacă fiecare din soți își împărtășesc iubirea cu însuflețirea încarnată din dragostea pentru părinți, pentru tot ce a învățat să iubească în natură, în firea întreagă. Căci în iubirea aceasta mare pe lângă avântul dragăstos al ochilor frumoși și aprecierea justă a calităților frumoase, trebuie să punem ceva din candoarea cu care iubim florile, din mila cu care am ocroti un suflet neputincios și din marea grije, cu care am păzi neatinsă o grădină în care am fi adunat tot ce e mai rar, mai scump și mai ales. Femeia ca și bărbatul e necesar întrucâtva

să-și păstreze pentru totdeauna cel puțin un pic din rezerva aceea ascunsă în cari închidează la început secretele farmecului curtenitor. Astfel că băgători de seamă, o viață întreagă să poată găsi când și când, unul la altul, ceva nou, plăcut, draguț. Aceasta ca să animeze oricum, uneori întâmplătoarea monotonie a traiului conjugal. Femeia trebuie să nu neglijeze nici un moment bunul simț și tactul, bărbatul să nu înceteze nici o clipă a-și păstra delicatețea și seriozitatea. Soția să slăvească deapaururi pe tatăl copiilor ei, bărbatul să nu uite niciodată că toată dragostea, tot sufletul și ființa lui trebuie să se închine recunoscătoare, păzitoare severe și mândre a fericitului său lăcaș și templu.

Cuminți și demni, serioși și senini dacă am ști să nu uităm nici o clipă în viață cum trebuie să iubim ne-am învăța pe deplin să ne păstrăm fericirea atât cât viața noastră. Căci dacă iubind părinții, în dragostea lor nu vărsăm lacrimi apoi, păzind tot pasul, toată mișcarea, tot gestul în viața noastră, iubirea ne-ar fi așa cum ar trebui să ne fie, o nesfârșită și admirabilă melodie, un cânt duos ce ne-ar îngâna mângăietor zilele și ne-ar adormi năcazurile, legănați la rându-ne de dragostea copiilor noștri.

Am tinde poate ceva mai mult către perfecțiune, am mai înecă suferințele și am fi lipsiți de multe lacrimi de-am ști să ne iubim părinții, soții, copiii, prietini și pe tot aproapele nostru așa cum trebuie, — fără ciudă, fără interes, din toată inima, cu toată cinstea și curățenia!

Situația în Austria. „N. Fr. Presse“ are informația autorizată că toate svonurile ce spuneau de o reconstruire a cabinetului austriac, sunt neintemeiate. Guvernul se va prezenta în Cameră la 3 Noemvrie cu membrii săi actuali. Intre proiectele mai însemnate ce se vor debata la toamnă e și legea despre măsura întrebuințării limbii cehe și a celei germane. La sfârșitul lunii Noemvrie corpurile legiuitoare vor hotărî chipul cum are să se sărbătorească iubiului împărătesc.

Ziua Majestății Sale.

Ziua aniversară a Majestății Sale Impăratului a fost serbată cu tradițională strălucire și pietate între români. În toate bisericile românești s'au oficiat slujbe divine, în catedralele episcopilor au servit pretutindeni cu mare pompă însași arhierii, înălțând rugi pentru sănătatea, și îndelunga viață a Monarhului. Mai mult poate și mai semnificativ ca ori când s'a manifestat de astădată sentimentul de loialitate al poporului român, care în aceste zile grele își pune toate nădejțile sale în Monarh, dela care își așteaptă mântuirea.

In Arad.

În Catedrala din Arad a servit »Doxologia cea mare« însuș P. S. Sa Episcopul *Ioan I. Papp*, azistat de protosinghelul Roman R. Ciorogar, de protopopul Vasile Beleş preoții I. Bodea, Vasile Olariu și A. Vesalon și de protodiaconul dr. Iulian Suciuc. La serviciul divin au luat parte corporativ asessorii și funcționarii Consistorului și profesorii seminariali.

La sfârșitul serviciului s'a cântat imnul casei noastre domnitoare. Doamne ține și proteje.

În garnisoană s'a ținut o mare revistă militară și asemenea serviciu divin. Incolo însă exteriorul orașului nu tradă cu nimic serbatoarea zilei. Nici un steag, nici măcar pe edificiile publice și a rămas de astădată și iluminarea geamurilor ce se ținea în totdeauna în preseara acestei zile. N-au sărbătorit, decât »iredentiștii români« într'un chip într'adevăr pătruns și solemn ziua împăratului.

In Sibiu.

Ziua Majestății Sale a fost aici serbată cu deosebită solemnitate. La mitropolie a celebrat un serviciu devin I. P. S. Sa Mitropolitul *Ioan Mețian* cu o azistență strălucită. Au luat parte toți asessorii, funcționarii conzistorului și profesorii seminariali.

S'au ținut mari reviste militare. Comandantul de Corp de Guadernack a dat un prânz festiv.

In Blaj.

Ni-se telegrafează: Inconjurat de canonici și de înalt cler Mitropolitul *Dr. Victor Mihályi*, a celebrat un *Te Deum*, întru sănătatea Monarhului.

In Lipova.

Ni se comunică prin telefon: Fiind aici concentrată mai multe divizii de artilerie, azi la ziua Majestății Sale s'au făcut mari părăzi militare. Ofițerii superiori au participat la serviciul divin ce s'a celebrat la biserică românească, și s'a dat un banchet în onoarea zilei la care au participat și autoritățile civile. La toastul ridicat pentru Majestatea Sa s'au tras 21 de tunuri.

In Viena.

Viena, 17 August n. Ploaia de distincții împărătești de data asta a fost mai săracă ca în trecut. Numai ofițerii dela armata comună și funcționarii dela așezămintele comune au primit distincții. Dl Schönaich, ministrul de războiu comun, a primit titlul de baron, comandantii corpurilor de armată fiecare titlul de consilier intim. Distincțiile speciale ale austriacilor se vor publica numai la 2 Decemvrie, cu ocazia jubileului împărătesc.

Un comunicat oficios aduce la cunoștință că M. Sa din prilejul aniversării a 78-a a zilei Sale natale a înființat noul ordin al *crucii jubilară pentru merite*. Aceasta cruce vor primi-o toți cei cari au luat parte în vre-una dintre luptele expediției în Italia la 1848. Ordinul de zi referitor sună astfel:

„Când plin de recunoștință îmi aduc aminte de acei bravi luptători, cari în 1848 sub conducerea contelui Radetzky au luat parte împreună cu mine la expediția în Italia, tuturor aceloră, cari au luat parte la vre-una dintre luptele acestei expediții, fără osăbire de rang și poziție, le dăruiesc crucea militară pentru merite jubilară“.

Diferite distincții au primit o mulțime de generali și ofițeri în penziune, toți din armata comună.

Amnestie.

Ziarul »Wiener Zeitung« publică autografal împărătesc adresat ministrului de justiție austriac, în care se grațiază pe toți cei osândiți pentru lesa Majestatis. Afară de aceștia mai sunt amnestiați până în vre-o mie de osândiți pentru crime mai mici.

„Wiener Abendpost“ din prilejul zilei natale a împăratului scrie un articol sărbătoresc, din care extragem următoarele:

»Pentruca domnitorul să și poată ajunge scopurile sale mari, cea dintâiu condiție e pacea externă; păstrarea acesteia a fost totdeauna năzuința supremă a domnitorului. Mulțumită stimei de care se bucură domnitorul în consiliul capetelor încoronate și al popoarelor, i-a reușit în lungul șir de ani să asigure aceasta comoară neprețuită nu numai pentru împărăția sa, ci a fost și sprijinitorul puternic al păcii europene. Ca niciodată înainte, popoarele și neamurile toate din monarhie se silesc azi, în anul iubilare, ca prin demonstrații pline de supunere și loialitate să răsplătească împăratului pentru iubire cu iubire, pentru credință cu credință.

Azi trată lumea civilizată se întrece cu noi într'un elan de bucurie, nisuindu-se să și dea expresia simpatiei sale plină de venerație față de patriarhul ce șede pe tronul Europei. Când împăratul Wilhelm și domnitorii germani au dat o expresie atât de strălucită sentimentelor lor de stimă, participând la sărbările iubilare, când regele Eduard l-a salutat în persoană pe alesul său prieten, când ceilalți domnitori urmăresc cu calde simpatii desfășurarea sărbătorilor iubilare — popoarele din monarhie văd cu mulțumire plină de recunoștință aceste mărturii ale autorității, precum și neobișnuita venerațiune de care se împărtășește domnitorul nostru din partea domnitorilor și popoarelor străine.

Ungurii din București la Budapesta.

Am arătat că Sâmbăta trecută a sosit un grup de excursioniști unguri din București la Budapesta. Grupul e compus din 127 de persoane și cuprinde și membri corului unguresc „Dalárda“ din capitala românească. Excursioniștii vor petrece mai multe zile în Budapesta și au fost primiți cu mult sgomot de către corurile capitalei ungurești.

Duminecă înainte de prânz vizitatorii au depus o cunună la statuia lui Petőfi de pe malul Dunării. Cu flamura lor de mătase în frunte, având pe o parte a flamurei *pajura ungurescă*. La statuie s'a cântat imnul unguresc „Hazádnak rendületlenül“ iar Koltai Pál a salutat pe oaspeți. A răspuns Rottar Emil. El a declarat că ungurii

din România au venit în Ungaria să dea probă de patriotismul lor. A făcut făgăduința că vor păstra cu scumpătate focul sfânt al patriosmului în inima lor. În semnul acestui patriotism el a depus o cunună de lauri. Pe pantlica cununei e scris: „Corul societății ungurești din București învâță dela tine dragostea patriei.“

Oaspeții au mai vizitat cele mai importante așezăminte și clădiri ale capitalei, catedrala numită bazilică, muzeele, bibliotecile publice etc.

În aceeași zi, Dumineca, oaspeții au vizitat mormântul lui Kossuth. Aici Koltai Pál le-a predat o cutie de argint cuprinzând pământ unguresc pentru al preda celor cari n'au putut veni să vadă pământul țării ungurești. Cunună a fost depusă de învățătorul Kertész József făcând următorul jurământ:

— Facem jurământ la mormântul aceluia care a fost părintele patriei, că precum și în inima lui a trăit flacăra patriotismului în străinătate, de asemenea și în noi, ea nu va încetă să ardă, deși soarta ne-a aruncat în străinătatea depărtată.

Pantlica tricoloră purtă această inscripție: „Ideile tale vor trăi în veci în inimile noastre — societatea ungurescă din București“.

Oaspeții au mai vizitat mormântul lui Deák, Batthyányi, Horváth Boldizsár, etc.

Măine Mercuri vizitatorii vor lua parte la sărbarea Sfântului Ștefan, iar seara în parcul Népliget va avea loc o mare serbare cu 700 de coriști.

În drum spre casă, vizitatorii se vor opri și la Cluj, vizitând orașul.

Toată vizita pare a fi făcută după pilda corurilor noastre cari acum doi ani au vizitat expoziția din București. Cu deosebirea că ungurii din București merg mai departe făcând irredentism.

Tragedia dela Maroshéviz în domnia jidovilor.

»Neamul Românesc« primește dela un colaborator statornic:

»În frumoasa comună românească Maroshéviz — astăzi — altă dată: Toplița Română — din părțile Murășului, s'a făptuit una din cele mai mișelești crime asupra unui tiner ofițer de cavalerie din familia Giacomuzzi.

Ziarele jidovești »Budesti Hirlep«, »Pesti Napló«, etc., etc., s'au grăbit să denatureze faptele, voină să facă din jidov victimă, și erou în același timp.

Am rămas surprins și îngrozit, văzând cât e de puternică jidovimea în presa din Ungaria. Un fapt petrecut ziua în amiaza mare, în fața a cincizeci de oameni, presa jidovească, după douăzeci și patru de ore, îl povestește, îl descrie în colori fantastice, face cas de antisemitism, și un corespondent al ziarului »Pesti Napló«, Lucentius, filosofează pe tema tragediei de la Maroshéviz.

În scopul de-a scoate pe jidov într'o lumină favorabilă, s'a amestecat »Lucentius« în familie, debitând minciuni pentru care va da socoteală înnaitea Curții cu jurați.

În ziua de 24 Iulie st. n., se judeca, la Vașarheiu, înfirmarea sau confirmarea mandatului de detenție preventivă. Criminalul era asistat de cel mai vestit avocat criminalist din oraș și de fratele său, tot avocat. Noi eram asistați de avocatul român, singurul în oraș, respectat și iubit de toată localitatea pentru cinstea și corectitudinea în afacerile și relațiile sale. Presa jidovească dădea cele mai false și tendențioase știri, ca: »Sărmanul prevenit, inginerul Partos, victima, va fi, cu siguranță, liberat«, etc., etc. Sentința se da: ea confirmă mandatul de detenție. Presa jidovească nu se descurajează, ci debitează minciuni nouă și »spreiă că Curtea de Apel îl va libera, căci apelează«. Curtea însă deține pe criminal, și avocatul nostru cere ziarelor jidovești să facă deci convenitele rectificări. Un avocat, bun prieten al familiei d. Györfy Gyula, din Budapesta, face, într'un ziar nejidovit, istoricul odioasei crime, și lămurește opinia publică, ademenită un moment de jidaii. Györfy Gyula este și avocatul foștilor

Săvârșește orice lucru în branșa aceasta în mod de gust frumos și trainic pe lângă garanție. Insemnez că pictarea bisericilor am studiat-o în decurs de mai mulți ani în București și în celelalte orașe mai mari ale României și așa e eschisă

orice incorectitate în executare. — La dorință se trimite desemnuri porto-franco.

Cu distincă stimă:

Szentgyörgyi Oszkár.

In atențiunea parohiilor!

SZENTGYÖRGYI OSZKÁR,

pletor de firme de embleme de biserică și arhitor, Marosvásárhely, Kossuth Lajos utca 26.

jobagi români din Toplița Românească, care deși singur, însă a apărut mult mai bine interesele Românilor decât chiar fostul lor avocat român, cunoscut, în procesul Memorandului, ca mare Român.

De oare ce zările românești din Budapesta n'au pomenit nimic de această tragedie, pentru lămurirea opiniei publice din Ungaria și România liberă, țin să spun, în câteva cuvinte, cum un jidan a răpit viața unui tinăr, în chipul cel mai mișelesc.

Familia lui Virgil Giacomuzzi e cunoscută în țară îndestul, ca a unuia care, cel d'întăiu, a întemeiat industria forestieră, și, timp de 50 de ani, a lucrat la Turnul-Roșu, la Lotru, cu preotul Meșianu; la Broșteni, pe domeniul regal; la Tarcău-Ața, pe domeniul Coroanei; la Pisăcani Hangu, pe domeniul prințului Sturza. Are legături de rudenie în țară cu cunoscute familii românești. Bătrânul, după o muncă rodnică de cincizeci de ani, se odihnește de veci în pământul țerii, pe care a iubit-o, iar familia s'a retras în Ardeal, în frumosul sat Toplița, unde-și avea proprietățile. Chiar tinărul nenorocit își petrecea vacanțele în țară, și era foarte iubit de acei cari-l cunoșteau. Lumea din Toplița, în ziua asasinării, ar fi făcut dreptate zdrobind pe jidovul asasin, dacă n'ar fi intervenit, cu blândețe, fratele mai mare al asasinatului pe lângă locuitor. Văduva Giacomuzzi, născută Walter, este cunoscută pînă săteni pentru faptele sale de binefacere.

M'am depărtat de subiect.

Cu trei săptămâni înainte de asasinare, tinerul din Toplița, alcătuit din Mihai Giacomuzzi, candidat inginer, Nicolae Popescu, jurist, Petru Walter, comerciant, Al. Cristea, casier, preoții Urzică și Gheorghe Mayer, petreceau, liniștit, la o masă, la băile calde Bánffy, zece minute de părtărie de Toplița. La o altă masă, alături, petreceau vre-o cinci șase jidan, toți ingineri la antreprisa căii ferate »Deda-Szt. Miklós«. La un moment, un jidan face observația că la masa vecină »se urlă ca într-o grădină zoologică«. Observația aceasta indignează pe tineret, și Nicolae Popescu se duce la masa jidanilor să le ceară socoteala. Jidanii, ca de obicei, în fața pericolului, dau dosul, eschivându-se dela explicație. Popescu obrăznicește pe jidanul, care aruncase insulta de mai sus. Jidanul nu se simte ofensat și abia a doua zi îi trimete lui Popescu o scrisoare amenințătoare. La sfârșitul incidentului sosește și Virgil Giacomuzzi, căruia tinerii îi explică cum au fost insultați de jidani. Acesta le spune, tare: »Cu jidanii, cari sunt niște mișei, e mai bine să n'avem nici în clin, nici în mănecă«. Aceasta a spus-o cu scopul de a-i provoca, spre a-i cere vre-un jidan satisfacție pe cale cavalerescă. Ți-ai găsit! Tinerii pleacă în sat și continuă petrecerea la otelul »László«. Vin și jidanii după ei. Vezi că jidanul în Ungaria este îndrăzneț și obraznic, brutal și agresiv: el este acolo »cetățean«.

A doua Duminecă, iarăși se întrunesc la otel; jidanii iar provoacă scandal. Virgil Giacomuzzi caută să cunoască pe inginerul Partos (ce nume curat unguresc!), ca să i ceară socoteală. Jidanul la, se eschivează mereu. Incidentul părea închis, căci tinerii au căutat a nu mai fi în apropierea jidanilor.

Dumineca a treia, pe la orele 4 după amiază, dna Giacomuzzi pleacă, într-o trăsură, cu fetele Blanca și Elena, la plimbare; în altă trăsură docar erau Virgil Giacomuzzi, cu copilul meu, guvernanta și fratele mai mic. În dreptul farmaciei, se întâlnește cu jidanul, care, cum îl zărește, scoate revolverul și strigă: »Stai, căne, că te împușc! Dacă nu sai jos, trag în copil!« Sărmanul, deși vede pe jidan înarmat, ca să cruțe viața copilului, strigă jidanului: »Nu trage, că vin jos, să văd ce ai cu mine«. Și, abia putând oprii caii, sare jos din docar. În momentul când era jos, jidanul descarcă revolverul și-l lovește mortal, perforându-i plămânul drept.

După zece minute, Virgil muri în brațele mamei sale desperate.

Judecați!

Gh. D. Belinschi.

Din România.

La primaria Capitalei s'au început lucrările pentru recesământul copiilor din Capitală în vârstă dela 7 la 14 ani.

Scolare. E vorba ca ministerul instrucțiunii să înființeze o școală de croitorie în orașul Iași.

Se știe că actualmente există, în acel oraș, o școală de ciobotărie, sub direcțiunea d-lui Gh. Caracaș.

Revoltă pe vaporul »România«. Alexandria. Vaporul »România«, cu 500 de turci și armeni, n'a putut să-și urmeze drumul spre Constantinopole, și s'a reîntors aci, fiindcă o revoltă s'a produs printre acești fugari repatriați, din cauza împărțirii hranei. Poliția supraveghează vaporul; instigatorii au fost arestați.

Mișcarea culturală.

— **Adnarea secției »Alba-Iulia« a Asociațiunii s'a ținut la Totoiu în 2 August.** Comitetul a fost întimpinat la marginea satului cu căldurosul »bine a-ți venit« de către părintele M. Giurca. Comitetul a vizitat apoi înainte de a te frumoasa expoziție de lucruri de mână, aranjate de harnicele țărance din Totoiu. După vizita expoziției s'a început adunarea în spațioasa biserică gr.-or. din loc. Directorul despărțământului protopopul Teculescu a ținut o frumoasă vorbire de deschidere. După deschidere s'a citit raportul casarului dr. R. Pațiu jun. și raportul secretarului dr. Velican, care a fost absent. Ambele s'au dat unei comisii de trei, compusă din preoții: Filip Poșar, N. Șerban și Aurel Marcu spre studiere. După acestea părintele Enea Bota din Șard a ținut poporului o frumoasă disertație despre măiestrie, îndemnându-i la îmbrățișarea lor, atât de necesară pentru închegarea noastră ca popor. Se alege apoi n u comitet în fruntea despărțământului — câtă vreme aceasta nu s'a făcut la timpul său, pe 2 ani, în persoanele d-lor Teculescu, dr. Rubin Pațiu avocat Alba-Iulia, Enea Bota, preot în Șard, Ioachime Totoian, preot Chișfalău și Aure Marcu, preot în Dumitra. Adunarea a votat o sumă de 20 coroane pentru premiarea lucrurilor de mână mai alese din expoziție, suma aceasta augmentată de câteva marijimoase contribuiri s'a distribuit de comisia constituitoare din domniile I. Totoian, E. Bota și Z. Mihăițan mai ales avându-se în vedere motivele naționale românești a lucrurilor de mână. Directorul despărțământului face cunoscut, că e în plăcuta poziție a pune basă la bibliotecii populare în Totoiu, Dumitra, Drâmbar și Liuba. Membrii noi s'au înscris prin comisia cenzurătoare compusă din dnii I. Moldovan, M. Giurca și I. Bogdan, membrii ordinari cu taxa de 10 cor. dnii Iuliu Moldovan Teodor Bogdan, Sever Bran, Zaharie Mihăițan, Ioan Magde, Maxim Giurca, Ioan Bogdan și Antoniu Filipescu. Membrii ajutători cu taxa de 2 cor.: G. Dreghici, Ioan Oțoiu, N. Gabor, I. Berghean, Istrate Fiuca, I. Gligorescu, Efre Popescu. Au sosit o coroană I. Bogdan, I. Făgădăriu și Popescu Gligor. Pe la 6 ore s'a început banchetul, unde a fost veselie multă românească. Petrecerea a fost foarte viuă și animată, regretabil, că nici o damă n'a purtat costum național românesc, măcar că expoziția amintită a putut dovedi domnișoarelor noastre, că și în cătrînțe pot fi frumoase. Multă laudă li se cuvine fruntașilor din Totoiu, cari uitând micile miserii de alte ori, cu inimă românească au aranjat toate cele de lipsă și au primit cu căldură oaspeții.

Din străinătate.

Absența principelui Bulgariei. Ziarele din Sofia sunt iar alarmate de faptul că nimenea, nici chiar guvernul, nu știe unde să găsească principele Ferdinand al Bulgariei. De când a plecat, sunt acum câteva săptămâni, împreună cu principesa, în străinătate, guvernul vecin nu a dat nici un semn de viață și pare a fi uitat cu totul de afacerile Statului.

Din această cauză guvernul bulgar se află în încercătură. Nu numai că nu știe unde să adreseze corespondența princiară, dar nici nu poate răspunde la atacurile foilor de opoziție, cari în fiecare zi îl somează să arate localitatea, în care se află principele.

Ziarul »Den« în special este foarte violent. El acuză pe principe că și-a abandonat țara și atacă guvernul, care nu poate să dea nici o lămurire.

În situația actuală când evenimente atât de importante se desfășură la granițele Bulgariei, absența perechei princiare din Sofia provoacă vii comentarii și o legitimă îngrijire în cercurile politice din principat.

Franța și Anglia. Ziarul »Le Matin«, vorbind de faptul că mai multe ziare germane au pretins zilele trecute, că ar exista o înțelegere militară între Franța și Anglia, spune că în nici o cancelarie nu se știe nimic în această privință, dar toată lumea știe că una dintre cele două țări legate prin »l'entente cordiale« fiind atacată de o alta, înțelegerea între Franța și Anglia ar deveni o faptă pozitivă. De altfel, nu există între Franța și Anglia nici un tratat, și dacă Împăratul Wilhelm ar fi avut înăoeli asupra acestui punct, întrevăderea dela Cronberg ar trebui să-l liniștească.

— **Congresul de geografie și România.** La congresul internațional de geografie, ce s'a ținut de curând la Geneva (Elveția), România a obținut un succes însemnat, care face cu deosebire onoare societății geografice române.

Se știe anume, cât de mare interes poartă M. Sa Regele problemelor geografice, dând însuși cel mai mare impuls lucrărilor societății române de geografie. Sub înalta Sa președinție soc. geografică română a putut să aducă la îndeplinire lucrări monumentale, cari să facă România cunoscută la străinătate. Bunului renume, ce și-a câștigat societatea geografică română printre societățile similare străine, se datorește frumosul și importantul rol, ce i-s'a rezervat țării la congresul internațional de geografie, ce s'a ținut de curând la Geneva.

M. Sa Regele Carol a fost proclamat președinte de onoare al acestui congres, iar delegaților români li-s'a făcut o deosebită cinste în rândurile congresiștilor. A luat parte la congres din partea statului, dnul Em. Porumbaru, care a ținut o interesantă conferință asupra însemnătății Comisiunii europene a Dunărei și asupra necesității acestei insti uțiuni pentru navigația dunăreană.

Au mai făcut comunicări interesante delegații soc. geografice române, dnii G. I. Lahovari și Miron Niculescu.

Evenimentele din Turcia.

Constantinopol. În oraș se svonește că la Er-sințhar ar fi izbucnit o revoltă. E vorba de o revoluție reacționară.

După o versiune, revolta ar fi fost provocată din cauza destituirii comandantului Sekky pașă, după altă versiune de curzi.

Constantinopol. Poarta și comitetul pentru libertate și progres au pornit o agitație în chestia desarmării generale a populației dela țară.

Hotăriri nu s'au luat încă în această direcție pentru că musulmanii sunt adversari ai depunerii armelor.

Toate damele se fac ideal de frumoase prin efectul bun al

CREMEI MAKOI-IDEAL

care adevărate nenumăratele crizori de mulțumită.

Face să dispară roșăța feței, pistruiile, petele de ficat și toate necurățeniile pielii.

Prin folosirea cremei Ideal ajungem să avem o față curată, fragedă, catifelată și fină! De aceea vă rugăm ca la comandă să ne scrieți precis dacă fața e grasă sau uscată.

Secapătă numai la însuși fabricantul:

KUDAR LAJOS Szent László, gyógyszertár — — Makó Ujváros — —

— 1 borcan de cremă Ideal 1 cor. —

Pudra Ideal 1 cor. Săpun Ideal 70 fl.

Comandele prin poștă se satisfac repede și punctual.

Preparatele medicale și chimice au fost promovate în expoziția higienică internațională din 1870 cu medalia de aur, cu crucea de metal franceză și cu diploma de distincție.

E probabil că chestia va fi predată parlamentului.

Constantinopol. În șeful comitetului tinerilor turci s'au iscat desbinări cu privire la forma descentralizării care e cerută în toate părțile.

Alegerile din Turcia se vor face în mod indirect.

Repartiția e aceasta: 5000 alegători vor trimite în parlament un deputat: sandjaciurile care n'au mai puțin de 25 000 alegători aleg asemenea un deputat.

Orice otoman independent, în vârsta de 25 de ani, cari se bucură de toate drepturile civile și plătește un impozit oarecare, are dreptul de a fi alegător.

Funcționarii publici și miniștrii n'au dreptul de a fi aleși, exceptându-se militarii. Alegerile vor fi conduse de niște comisii electorale, fără vre un amestec al autorităților politice.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 18 August n. 1908.

— *Din cauza sf. sărbători de mâne (Schimbarea la față) și a sărbătorii de Joi Sfântului Stefan, impusă prin lege, numărul următor al ziarului nostru va apărea numai Vineri la orele obișnuite.*

— *Știre personală.* Generalul de brigadă în armata română dl. C. D. Pappasoglu, a trecut azi prin Arad.

— **Darea de seamă a deputatului Vasile Goldiș.** Deputatul Radnei, dl. Vasile Goldiș își va ținea, mâne Mercuri la 2 ore d. a. darea de seamă înaintea alegătorilor săi din Cuvin. Deputatul va pleca din Arad, însoțit de mai mulți fruntași ai societății noastre.

— **Inscripțiile școlare.** Cetim în „Telegraful Român”: Comisiunile administrative comitatense au îndrumat susținătorii de școale confesionale, ca până la 1 Septembrie a. c. să afișeze pe edifiții inscripțiile școlare, prevăzute în §-ul 17 art. de lege XXVII din 1907. Dispoziția §-ului 17 e numai facultativă, adică pe acele edificii școlare, pe cari se află inscripție în limba de pro-punere a respectivei școale, trebuie să se pună și încă la locul prim, inscripție și în limba statului. De aici urmează logic, că pe edificiile școlare, cari n'au inscripție în limba română, nu trebuie pusă nici în limba statului. Cu toate acestea, comisiunile administrative au ordonat sub pedepsă afișarea inscripțiilor. Pentru interpretarea corectă a dispozițiilor din lege și pentru stabilirea în mod oficial a textului inscripțiilor, forul competent a făcut remonstrație la domnul ministru de culte și instrucțiune publică. Despre aceasta au fost încunoștințate toate oficiile protopresbiterale. Susținătorii de școale deci, până ce nu vor primi alte îndrumări din partea autorității bisericesti, în chestiunea inscripțiilor să rămână pe lângă starea de până-acum.

Avis celor în drept.

— **Bătăi sângeroase între socialiști și țărani.** Din Oradea-mare să vestește că Dumineca trecută a fost acolo o mare ciocnire sângeroasă între socialiști și între aderenții lui Achim András, șeful partidului țărănesc din Bichiș. Înainte de adunare socialiștii ceruseră lui Achim să consimtă ca în biroul întrunirii să fie ales un vice-președinte și un secretar socialist și să dea cuvântul la patru oratori socialiști. Achim a refuzat făgăduind numai să dea cuvântul la doi oratori socialiști.

La deschiderea adunării, Achim a fost primit cu marsilieza cântată de asistența socialistă în majoritate. Un socialist să prezintă la Achim și îi ceru încă odată să împlinească dorințele socialiștilor, dar Achim le refuză. Atunci la un semn dat o ploaie de pietri să revărsă asupra tribunei unde era Achim. Strigăte sălbatice se auziră:

— Jos Achim, jos amăgitorul poporului. Cele două tabere, socialiștii și aderenții lui Achim se încăierară și incurând un mare număr de răniți fu transportat dela fața locului. Poliția călare interveni și împrăstie întâi cu lalul și pe urmă și cu tăișul sabiei mulțimea încăierată.

Mulți socialiști fură arestați.

Mai târziu aderenții risipiți ai lui Achim se strinseră la un birt unde șefut lor alungat și bătut le vorbi timp de un ceas. Seara Achim părăsi orașul.

Poliția continuă cercetările pentru a afla pe autorii morali ai bătăii.

— **Mișcarea de despărțire a greco-catolicilor din Măcău.** Greco-catolicii unguri sau mai bine ungușiți din Măcău se luptă de mult timp pentru folosirea limbii exclusiv ungurești în serviciul divin, dar până acum fără rezultat. Acum mișcarea a luat proporții mari și sunt gata a se desface de dieceza Orăzii-mari. În scopul acesta Duminecă la 23 August n., vor ține o adunare. În fruntea mișcării se va pune dr. Vaszkó Endre judecător de ocol.

Dieceza Orăzii cel mult va pierde o parohie mare dar va fi curățită de pălămidă. Dacă și renegatul protopop Bozintán s'ar duce cu ei, n'ar fi nici un păcat. Sacul cu petecul.

— **Conferință preoțească în Ucuriș.** Preoții din protopopiatul Beliu au ținut la 19 Iuliu, sub președinția protopopului Petru Serbu o conferință în comuna Ucuriș, în chestia ameliorării stării materiale a preoșimii. Conferința a discutat cu deamăruntul starea actuală a preoșimii și a aflat că ea este în general rău, retribuită, îndeosebi însă este nedreaptă dotația preoșilor cu cvalificație supt opt clase. Adunarea a votat apoi o moțiune, de a se recerca P. S. Sa Episcopul diecezan să intervie la guvern în chestia ameliorării dotațiunii preoșilor și îndeosebi acelor cu pregătirii supt opt clase, la cel puțin 1600 coroane. Conferința a decis să trimită acest conclud tuturor protopopiatelor pentru a lua aseminea hotărâre.

— **Cununie.** Mărioara Velican și dr. Victor Gerasim ne anunță cununia lor, care se va celebra în 28 August a. c. la oarele 4 $\frac{1}{2}$ p. m. în biserica gr. cat. din Alba-Iulia—Lipoveni. Alba-Iulia, August 1908. Hunedoara.

— **Logodnă.** Anunțăm cu plăcere logodna d-soarei *Silvia Bărbăș* din Măderat cu domnul *Ilie Stan* conducătorul domeniului din Șipet. Felicitările noastre!

— **Capriciile timpului.** Suntem în plină toamnă. Deși călindarul arată mijlocul lui August, lună de vară, avem zile reci, chiar friguroase, ploi și umezeală în aier, iar dimineața negură. Într'un cuvânt te-ai crede mai curând în luna lui Octomvrie decât în August. În multe locuri vijeliile n'au conținut. În unele locuri au făcut pagube mari. În comitatul Hunedorii, Duminecă a fost o vijelie cu trăsnet și tunet care a ținut neîntrerupt dela oarele patru p. m. până la miezul nopții. În unsprezece comune a trăsnet făcând pagube. În Deva fulgerul a trăsnet în uzina electrică și orașul a rămas pe întunec. Doi păstorași au fost uciși de trăsnet. Porumbul a fost nimicit de piatră.

În Sibiu vijelia a ținut fără curmare timp de trei ceasuri. Piatra a nimicit porumbul și poamele din comitat.

În comuna Odvos, de lângă Lipova a căzut timp de o jumătate de ceas ploaie amestecată cu zăpadă. În comitatul Timișului, podgoria de pe dealul Silașului unde sunt peste cinci-sute de holde de vie a fost bătut de piatră. Pagubele între o jumătate de milion.

— **Bădărănia dela Biserica-Albă.** Ceti-torii noștrii își amintesc încă de purtarea bădărănă a primarului din Biserica Albă,

kossuthistul *Dsida*, care a rămas sezând în prezența arhiducelui Leopold Salvator pe când muzica militară cântă imnul casei domnitoare. Pentru aceasta vitejie de prost gust reprezentanța orașului i-a dat un certificat de birjar, înfierându-l după cuviință. Unul dintre cei cari au pus la cale ședința reprezentanței orașului a fost și bravul avocat german Dr. Ludovic Kremling. Camera advocațială din Timișoara crede acum de competența sa să-i tragă socoteala avocatului Kremling, somându-l să-și justifice ținuta. Legal ar fi ca ministrul de justiție să reglementeze camera advocațială pentru obrăznicia aceasta, care mai involvă și necredință față de domnitorul țării.

— **Colectele pentru contele Zeppelin.** „Berliner Tagblatt” spune că la o bancă din Stuttgart a fost depusă până acum sume de un milion pentru contele Zeppelin. Din suma asta au venit numai din Württemberg 530.000 de mărci. Contele Zeppelin a ridicat din suma asta vre o 200.000 de mărci, pentru a cumpără un loc mai mare pentru scopurile sale. El a dăruit o sumă însemnată montenului rănit la catastrofă. Contele a angajat ca director al întreprinderii sale pe inginerul Koppmann.

Societatea pe acțiuni „Drunersmarkhütte” a oferit contelui suma de 50.000 de mărci.

— **Rectificare.** Primim următoarele: În numărul 171 al prețuitului Dvoastră ziar ați dat loc știrea, că la petrecerea din Teiuș, aranjată la 9 August, medicul Dr. I. Rusan a fost scos din sală din pricina c'ar fi comandat odiosul joc unguresc „ciardasul”. Știrea aceasta e o simplă scornitură. Dl. Dr. I. Rusan nu numai că n'a comandat ciardașul, ci dimpotrivă a comandat un joc pentru țărani. Neputându-se însă face abatere dela ordinea de joc dl. Rusan a avut un aprins schimb de cuvinte cu dl. Rațiu. Atâta a fost totul. *Un martor ocular.*

— **Dela nunta Domnișoarei Fallières.** Într'e invitații la căsătoria fiicei președintelui Republicii Franceze, care a avut loc Marția trecută la Paris, se aflau — alături cu alte persoane din elita pariziană — d-na și dl. H. Catargi din București.

În cortegiul format, la primărie, profesorul Lannelongue dădea brațul d-nei Catargi, despre care „Le Temps” spune că e o bună amică a d-rei Fallières, astăzi d-na Jean Lanès.

— **Căpitanul de Köpenick liber.** *Wilhelm Voigt* — vestitul căpitan de Köpenick acum șase săptămâni a înaintat împăratului o petiție pentru a fi iertat. Împăratul i-a plinit rugarea și Voigt eri a fost eliberat. Voigt, fiind întrebat de un ziarist, a declarat, că nu-și va mai continua meseria de pantofar, ci își va cumpără o moșie. Bani are, deoarece în temniță și-a agonisit destul.

— **Necrolog.** Ni-se trimite următorul anunț funebral. Subscrișii cu inima zdrobită de durere anunță tuturor consăngenilor, amicilor și cunoscuților trecerea la cele eterne a preaiubitului lor fiu și frate *Zeno George Popescu*, elev de cl. II. elementară care după un morb greu și repentin, după grele suferințe și-a dat sufletul în mâine Creatoriului în al 8-lea an al vieții sale în 16 August la 8 ore seara. Rămășițele pământești ale scumpului nostru defunct să vor astruca conform ritului bisericii orientale Marți în 18 August la 3 ore d. a. în cripta familiară din cimiteriul bisericii gr. cath. din Reghin. Odihnește în pace suflet bun! Dr. Ioan Popescu și soția, n. Sidonia Crișian neconsolații părinți. Ioan, George și Eugen întristații frați.

— **Impușcat și ars.** Un om năcăjit și mult maltratat de o boală incurabilă, s'a sinucis într'o comună nu departe de Cyör, trăgându-și un glonț de pușcă în inimă. În urma pușcăturii, hainele de pe bietul om a luat foc, și s'au aprins și lucrurile de prin casă, și când a venit lumea din sat se vadă ce e, nefericitul sinucigaș era ars scum.

— **Vârsta actrițelor franceze.** „Gil-Blas” comite suprema indiscreție de a da în vileag vârsta actorilor și actrițelor dela Comedia franceză. Decanul lor este Munet-Sully care are 67 ani. Vin apoi Paul Mounet 55 ani, Silvain 54 ani, Hugue-

net 50 ani, Le Bargy 50 ani, de Ferandy 49, Le-loir 48, Albert Sambert 43, Duflos 46, Beer 41, Fenoux 38, Siblot 37 și Ravet 37. In ce privește vârsta actrițelor »Gil Blas« credincios vechei galanterii franceze, nu le dă decât anul nașterii lăsând astfel pe cetitori să facă socoteala. Cea mai bătrână dintre societare este dna Pierson născută în 1842. Vine apoi dna Bartet în 1854, Second-Weber în 1868, Cecile Sorelin 1872 și cea mai tânără Pierat în 1885.

— **Telefonul fără fir.** După cum anunță »France militaire« experiențele cu telefonul fără fir continuă între Câmpul lui Marte și câte-va orașe din Franța.

Experiențele de până acum au arătat că la o distanță de peste 18 kilometri nu se mai obține nici un rezultat.

— **A căzut din turn.** Tinichigiul care era ocupat cu acoperirea turnului bisericii reformate din o comună aproape de Deva a amețit și perzându-și echilibrul a căzut dela o înălțime de 20 metri și a murit la moment.

Cea mai rentabilă poștă din lume. După o statistică cea mai rentabilă poștă din lume o are Marea Britanie. Veniturile întrec acolo cheltuielile cu aproape 128 mil. fr. In al doilea rând vine Rusia cu un plus de peste 116 și jum. mil. fr. Germania e în rândul al treilea cu 94 și trei sfert. ; poșta franceză dă un excedent de 48 și un sfert mil. fr. Excedente relativ mari le găsim în Japonia (19 și jum. mil.), Spania (18), Belgia aproape 18, Ungaria cu peste 15 jum. Poșta Statelor Unite nu dă nici un excedent, din contra cere un adaos de peste 53 jum. mil. fr.

Nisigoții în Africa. Intre triburile muntene cari s'au luptat cu atâta înverșunare în potriua Francezilor în Maroco, se află mulți oameni albi, cu părul galben, cu ochi albaștri, înalți și spătoși, deosebiți cu totul de Arabi și de Mauri. E și ură mare între acești mahomedani albi și cu ochi albaștri și între ceilalți. Specialiștii germani cred că sunt Wisigoți, cari și-au pierdut limba, religia și portul. Deci, se bucură că greutatea întâmpinate de Francezi se datorează unor triburi în cari curge sânge german.

Tare ne e teamă că e vorba de Berberi, cari numai Germani nu sunt.

— **Balonul lui Baldwin.** După o știre din Washington, balonul cu cârma al lui Baldwin va fi cumpărat de departamentul de războiu al Statelor-Unite, cu toate că iuțea acestui balon nu e așa de mare. Într-una din zilele trecute, cu prilejul unei experiențe, balonul s'a înălțat foarte liniștit, s'a îndreptat spre Balston, a trecut peste fortul Weyer, apoi la o înălțime de o sută de picioare, a descris mai multe cercuri. Iuțea era de 15—16 mile pe ceas.

— **Prin efectul miraculos al cremei »Aranka de Mintsek«,** orice damă se face frumoasă ca 'n basme. Prețul unui borcan 1 coroaană, borcan mai mare în culoare roză 2 coroane. Săpun »Aranka« 70 filerli, apă de spălat »Aranka« 1 cor., pudră »Aranka« 1 cor., mare 2 cor. Cine dorește să aibă un păr frumos blond să folosească apa de păr »Aranka«. 1 sticlă 1 cor., una mare 2 cor. Cui îi încărunește părul să folosească regeneratoorul de păr 1 sticlă 2 cor. Se pot căpăta numai la fabricatorul: laboratorul chemic Mintsek Oéza. Kecskeméti.

Economie.

Situația pleței de bani.

In piața de bani se simte o mare exigență de numerar. La filialele băncii Austro-Ungare din Budapesta s'au prezintat Luni polițe în valoare de 14.5 milioane, iar încasso a fost 12 milioane. In Viena asemenea s'a scumpit numărul și discountul particular este de 3 1/2. Dimpotrivă în Berlin, tendența este spre a se ieftini. Etalonul particular este de 2 1/2. D'asemeni în Londra, unde etalonul particular este numai de 17/16 0/0.

Activitatea porturilor române în 1906. In cursul anului 1906 au intrat în porturile românești, atât cele de pe Dunăre, cât și cele situate pe marea Neagră, 33.779 vase față de 29.646 cari au intrat în 1905, ceia ce reprezintă un to-

naj de 1.864.719 tone față de 1.770.526 tone din 1905.

Au părăsit porturile 33.695 de vase cu un tonaj de 5.594.397 tone față de cele 29.543 vase din 1905 cari reprezentau un tonaj de 3.394.452.

Cauza acestei activități atât de mari a porturilor române în 1906 se datorește recoltei excelente din acel an, precum și exportului de porumb, care s'a făcut în mare cantitate.

In navigația fluvială primul loc îl ocupă pavilionul românesc, locul al doilea cel austriac, vin apoi cel unghuresc, grecesc, rusesc, etc.

In navigația maritimă primul loc a fost ocupat de pavilionul englez căruia îi urmează în clasificare cel turcesc, cel grecesc, etc.

Numărul pasagerilor debarcați de cele 9908 vase ale serviciului fluvial, cari au intrat în porturile române în 1906, a fost de 261.551. Cele 9872 de vase cari au părăsit porturile românești au transportat 252.928 de pasageri.

Pe calea maritimă în anul 1906 au intrat în porturile țării României 257 vase românești debarcând 9.609 călători și au părăsit porturile 174 de vase ducând cu ele 11.858 de pasageri.

Budapesta, 17 August 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 kg.)	22 34	22 36
Săcară pe Oct.	18 52	18 54
Ovăs pe Oct.	16 36	16 38
Cucuruz pe Maiu	14 34	14 36

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Grâu nou		
De Tisa — — — —	22 K.	35—23 K. 25 fl.
Din comitatul Albei —	22 >	15—23 > 05 >
De Pesta — — — —	22 >	15—23 > 05 >
Bănățenesc — — — —	22 >	35—23 > 25 >
De Bacica — — — —	22 >	25—23 > 15 >
Săcară — — — —	18 >	70—18 > 80 >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	15 >	40—15 > 70 >
» de cvalitatea II.	15 >	—15 > 40 >
Ovăs de » I.	16 >	60—16 > 80 >
» » II.	16 >	20—16 > 50 >
Cucuruz vechiu — — —	—	—
» nou — — —	15 >	60—15 > 75 >

BIBLIOGRAFIE.

Ludovic Dauș: *Iluzii roman.* București 1908, editura Minerva, pag. 286 prețul 1.50 lei.

Sutcesele, pe cari naturalismul exagerat le are în literatura modernă și terenul tot mai mare ce-l ocupă, pune un fel de bilet, ca și acela ce se lipsește pe casele în cari locuiește un bolnav infecțios, — pe fiecare scriere care poartă numirea de *roman*.

Înțeleg, ca romanul să desvăluie un colț din o viață sguđuiță și să aibă pagini reale, căci doar numai adevărul poate fi artă, dar nu înțeleg, că pentru a scrie un roman, de ce e nevoie a alege pe cele mai ticăloase ființe și de ce trebuie a merge cu copierea vieții așa până în a deșteptă palami josnice.

Sunt mulți, aproape prea mulți oameni ticăloși în viață, dar pentru aceea sunt și de cei buni și morali. Sunt peisajii foarte frumoase în natură, nu numai rimători cari se tăvălesc în glodul șanțurilor. Și pe cât ar fi de desgușător a observa în o expoziție numai dobitoace pline de tină, copii sdrențoși, bețivi, murdari și cerșitori plini de bube, tot așa de respingător e și în literatură a copia și descrie din lume numai ce e mai rău.

Di Dauș scrie frumos și bine și nu e acesta primul său volum, dar e greșit, când din lumea ce a voit să ne prezinte, ne dă numai personaje cele decăzute și demoralizate.

Tata și mama râvnesc după bogății și mărire, copila lor asemenea. Deși ruinați din o stare destul de frumoasă, nu cruță nimic, și duc pe fata lor pe un povârniș, de unde nu se poate, să nu fi observat că va luneca ușor.

Familia Rodian sunt chipuri desăvârșite a decadenței și ticăloșii. Trecuți prin toate gradele păcatelor, își ajung culmea înveninând pe o bătrână spre a o moșteni cu ajutorul unui testament plastografat. Continuă pe scara corupției și a demoralizării, furând în dreapta și mințind în stânga și practicând cu nerușinarea cea mai disgustătoare viciile cele mai josnice. Pe fiecare pagină aproape: carne și iar carne, cuprinsă de tremurul păcatului.

Și când te gândești, că di Dauș spune în prefață, că a voit, ca prin povestirea sa să ferească de rău pe cetitorii săi, — ne întrebăm fără voie: cum? punând în fața decăzutei Steluța pe sobra Stelina, în locul lui Constantin Rodian pe Adrian Duma și în locul cetei celeilalte de corupți pe Dornean? Foarte greu! Pentru că autorul par'că înadins se pierde descriind pe cei răi cu toată bogăția de fraze, iar pe cei buni lăsându-i în voia sorții și a însușirilor lor firești. Și chiar și atunci, când află ocazia potrivită, fuge de ea, sau o prezintă în culori prea palide. De pildă scena, când doctorul Dorneanu face imputări familiei Zotescu, pentru că a îngrijit așa de rău pe copila lor, aruncându-o fără nici o grijă în cloaca murdară de suții și corupție. De acemenea când Zotescu, care samă dnei Rodian, de poziția nefericită și necinstită, în care a adus pe copila sa, revolta părintească isbucnește așa de slab, așa de fără putere, ca și cum nefericitul părinte ar fi convins că într'adevăr copila lui a întins surejii dlui Rodian și nu acesta, deși îl știa cât e de corupt.

Și multe alte scene, cari deșteaptă și pregătesc sau cel puțin îți dau senzația plăcută a vieții destrăbălate, în contul celei cinstite și curate.

Ce să mai zicem, când în noianul acesta de lume stricată, întâlnești numai persoane cu înaltă poziție socială: senatori bețivi, deputați cari fură statul, funcționari comptibili, ofițeri decăzuți total, și așa mai departe, par'că înadins aleși, să prezinte societatea românească în colorile cele mai negre și nesimpatice.

Și la sfârșit totuși vițul triumfă: Steluța cu toată casa ei se retrage de pe câmpul de luptă, unde a pierdut iluzii, tinereță și cinste, iar Rodian, bogat prin amor, înavuțit prin mituiri și emoționat în luxu-i nebunesc prin banii câștigați cu grațiile nevestei, tot așa de decăzută ca și el, continuă viața de destrăbălare, întinzând aceleași mreji și spunând aceleași lângiri amoroase și celeilalte copile, pe care a dorit-o nervii săi bolnavi și corupți. Iar biata Stelina, care iubea pe Adrian, plină de abnegație, îl dă surorii sale de căzute, pe care acela, par'că și acum a iubește după ce așa mult a trăit departe de el, în plăceri disordinate și călătorii de plăcere.

Păcatul triumfă și virtutea e nevoită să se retragă între sărăcăcioșii păreți ai casei inginerului fără venite.

Și ne alegem din cetirea acestui roman cu învătătura, că nu e bine să avem prea multe iluzii, să ne ridicăm prea sus, căci căldura realității topește aripile acestor iluzii, ca pe ingerul de ceară din frumoasa nuvelă »Ingerul de Andreew«.

Și ne mai convingem, că nu e dreaptă învățătura, că păcatul se pedepsește cât de cât aci pe pământ, pentru că soții Rodian, în batul tuturor viciilor și păcatelor celor mai criminale, în cari s'au cufundat, până aproape peste gât, continuă ea, și trăiască liniștiți viața de bogăți mari, cinstiți de o lume aleasă, fără o remușcare sau fără o trăsărire de aducere aminte.

Și mi-se pare, că face mai mult rău învățătura aceasta din urmă, decât cea dintâi, căci oricum oameni sunt de felurite firi, cari cred, că altcum ar fi știut prinde momentele potrivite și ar fi ajuns totuși să-și vadă implinite măcar unele din multele iluzii.

Din aceste notițe eu nu cred, că scrierea dlui Dauș ar putea fi recomandată cetitorilor noștri și la nici o întâmplare nu, celor dela noi.

Cluj, 5 August n. 1908

Alda.

Redactor responsabil Constantin Savu.
Editor proprietar George Nichin.

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman, cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietetice, jumătate oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă.

Posta și telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien).

Cu destușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Martus Sturza.

— AVIZ! După ce în urma perderilor considerabile și a mai multor calamități am fost silit să sistez apariția „Familiei Române” pe câteva săptămâni, revista apare acum din nou. Sprijinită de un considerabil număr de scriitori dintre cei mai buni, această revistă va urma și în viitor să dea o lectură și o distracție pozitivă trebuințelor culturale ale familiilor noastre.

Lucian Bolcaș.

Un scrietor

versat bine în lucrări advocaționale

afllă aplicare dela 1 Septembrie a. c. în cancelaria avocatului Dr. VASILE FODOR, Abru dbánya. Doritorii să se adreseze D-Lui pentru condiții.

Vind 120 bucăți de puști eftine, carabine

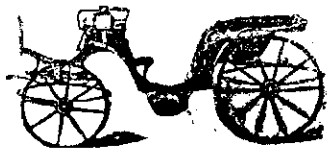
sistem WERNDL cu încărcarea în partea posterioară. — Sunt foarte potrivite pentru pândari, pădurari și jitari și le vind cu prețuri foarte avantajoase. Cu stimă:

Müller Ferencz, puskaműves
ARAD, Boczkó utca numărul 10.

Kovács István urmașul lui
FARKAS J.
fabricant de trăsuri.

Temesvár Józsefváros, Fröbel utza 58
(casa proprie).

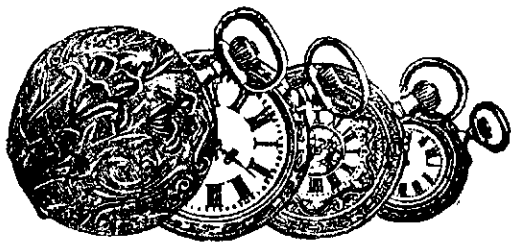
Fondat în 1866. Mare depozit. Fondat în 1866.

Are trăsuri noi și reparate.
Primește reparații, lucrări de faur de lemnar și de lăcut.

Mare atelier special pentru reparat
ciasornice.

CLUJ (KOLOZSVAR)
Széchenyi tér 6 sz.

Se repară în mod special tot felul de ciasornice de buzunar, cu pendulă și ciasornice cromometrice
cu prețurile cele mai favorabile pe lângă garanție.

Solicitând binevoitoarea încredere rămân
Cu distinsă stimă;

Blázsi Sándor
ciasornicar specialist.

Dipl. de onoare Lovrin 1902. **SZUBOTHA SÁNDOR** Medalia de aur Timișoara 1891.
pregătitor de odăjdii și adjusturi bisericesti.

Intameiat la 1883 Telefon pentru comit. și oraș 498.
Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE
în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoțimei cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci
statue sau altfel de adjusturi bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adjustărilor bisericesti.

Pentru liferările mele iau raspunderea
Servesc bucuros cu catalog ilustrat.

La reparații, adoptări etc. nu vă uitați de
Geamurile duble de reformă ale lui Mayr.

Brevet unguresc nr. 37857, foarte potrivite și încercate de toată lumea. Sunt cele mai simple, bune și ieftine (A nu să confundă cu ghișeurile!) și sunt brevetate în toate în statele mari. Lucrări de construcție de tot felul. Instalații și aranjamente de localuri, magazine, școli și biserici.

Siugurul producător al geamurilor duble de reformă. Brevet unguresc numărul 37857.

- VICTOR KREMER -
tâmplărie cu uzină de aburi.
SIBIU (Hermanstadt, Nagyszeben).

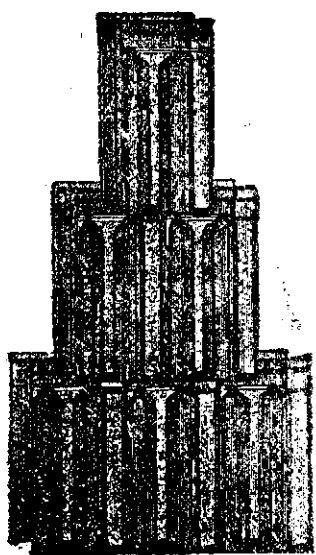
Jgaz Sándor
ciasornicar și giuvaergiu
ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.
Aur și argint călcat cumpără pentru prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Doczi Pál
atelier pentru repararea instr. tehnice.
Szeged, Takaréktár-u. 8., Bitó-ház.

Reparațiuni de biciclete, mașini de cusut mașini de scris, măsurătoare de spirt, instrumente pentru ingineri, instrumente pentru dentiști, sonerii electrice, telefoane, gramofone și puști. Părți de mașini de cusut și de biciclete, lămpi cari desvoaltă gaz și boicete de luminat.
Mașini de cusut mânuși și blănării.
Stărpitor de troscoțel, economisator de cărbuni.
Repararea instrumentelor de desemn.

Provisiuni de mașini cu vapor
LOCOMOBILE
făcător de jirezi de paie
în formă întrebuințată și cu dregere
se pot căpăta pe lângă condiții de plătire foarte favorabilă la firma
SEIFRIED HUGÓ
BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

Cele mai bune
bandaje de hermă, de pânteci, suspensorii, irigaătoare, injectoare și articole de cauciuc, (șumă), ciorapi de cauciuc se găsesc la
Carl Koch
Timișoara (în oraș),
Depozit de toate articolele pentru căutarea bolnavilor.

Fabricație de Nagyikinda
Țigle «Bohn» acoperitoare de
siguranță brevetate. Nr. 272.

BOHN M. és Társai

NAGYKIKINDA și ZSOMBOLYA

Reprezentant: in ARAD, Mittner József.

Cel mai vechiu, cel mai mare și cel mai bun depozit în
bransa aceasta de țiglării în toată Austro-Ungaria îl au

FABRICELE DE CĂRAMIZI „BOHN“

din Nagyikinda și Zsombolya

Fondat la 1864. — Referințele celea mai alese. — Fondat la 1864.

PRODUȚIA ANUALĂ DE 50 MILIOANE

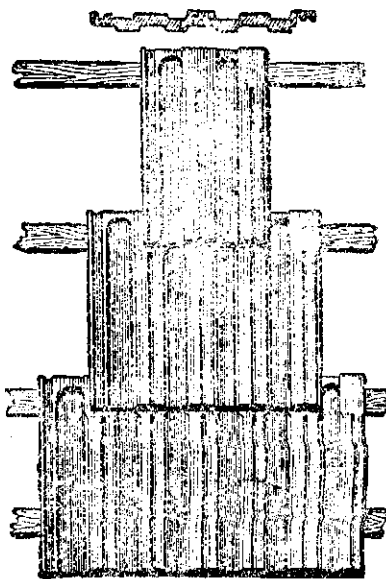
de țigle acoperitoare «BOHN», brevet regesc și cesar

în culoarea naturală roșie a OXIDULUI de fier sau culoarea cătranului.

FABRICAȚII: Țiglele «Bohn» acoperitoare, de siguranță, brevetate.

Acoperișul cel mai ieftin și cel mai frumos.

Preț-curentele ilustrate și mostre se trimit gratuit și scutite de taxă.

Fabricație de Zsombolya
Țigle acoperitoare, de siguranță tes-
cuie, brevetate Nr. 153.

In atențiunea părinților!!

Tot felulul de trăsuri pentru copii

dela cea mai simplă până la
cea mai înfrumusețată se pot
procură dela mine

: cu prețuri favorabile. :

Trimit preț-curent gratuit
și scutit de debitul poștal, tutu-
rora, cari se vor provoca la
ziarul acesta.

Oberth Vilmos

comersant de ferărie și magazin de
mașini de economie.

MEDIAȘ (MEDGYES).

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4^{1/4}, 4^{1/2}, 4^{3/4}
și 5^{0/0}, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spe-
sele de intabulare, convertez datorii de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt.

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichis, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

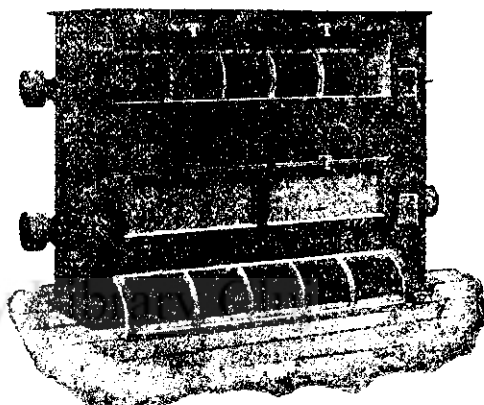
Primesc pe lângă onorar acuisitorii de afaceri abili
și demni de încredere.

FRANZ WINGLER

FABRICĂ DE MAȘINI ȘI CONSTRUCȚII DE MORI

— **Becicherecul - mare (Nagybecskerek)** —

construște orice fel de mașini agricole, vânturători,
mașini de mestecat făină, suluri, site numite:

„VICTORIA“

cele mai simple site
ale prezentului cari
se deosebesc prin
faptul că sunt ieftine,
ocupă loc puțin,
reclamă forțe puțin,
sunt de o mare productivitate,
pregătesc făini cu-
rate sau amestecate,
reclamă puțină mă-
tase, funcționează fără izbituri și se pot întrebuința

mai cu seamă la măcinatul automatic, neted și dela orice
înălțime.

Doritorii vor primi certificate și preț-curenturi. Co-
respondența în limba ungară-că și nemțescă.

Domnului

Szanád, 24 Maiu 1908.

WINGLER FERENCZ, fabricant
Becicherecul-mare.

Moara mea montată cu sitele brevetate «Victoria» cores-
punde tuturor cerințelor moarăritului modern. Sitele ocupă loc
puțin, reclama forțe mici, sunt de o mare productivitate, sitele
corespund tuturor cerințelor, sunt frumoase și curate.

Oriunde voi găsi prilejul voi recomanda sitele fabricate
de dv. ca fiind achiziția cea mai modernă a tehnicii moderne.

Cu deosebită stimă:

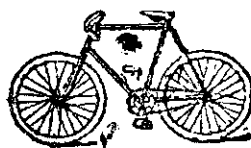
Kalmár Gyula.

SCHMEREK & SCHNEIDER

fabrică de motoare, mașini, de instalații

electric și electrotehnice.

TIMIȘOARA-IOZEFIN, strada Bonnaz nrul 14.

Mare depozit de mașini de cu-
sut, biciclete și gramofone
provenind din cele dintâi fabrici.
Deasemenea avem totfelul de

părți constitutive

de mașini, cu prețurile ce le mai reduse și garanți

Primim reparații de orice fel la ma-
șini de cusut, de biciclete și de gra-
mofone precum și instalații de lu-
mină electrică, de sonerii elec-
trice, de telefoane și parafulgere

